

dr. Iste razmere so ugotovljene že tudi v mnogih krajih na Moravskem in na Slovaškem.

Ko so se začeli priseljevati tekom 12. stoletja Nemci v naše kraje, so zasedli vsa naša važnejša obrambna mesta, ponemčili so naša krajevna imena ali jih prilagodili svojemu jeziku ter si nadalji kot plemenitaši nova, večinoma bobneča imena. V starih listinah najdemo že leta 1220 viteza »Stättenberg« (tudi »Stettenberg«) imenovanega, toda ta rod je moral že izumreti v 14. stoletju, ker se odslej navajajo kot lastniki plemenitaši raznih drugih imen. Slovenskih je zaslediti pozneje samo dvoje: leta 1451 je gospodaril tu nek »Prueschenk«, kar je očitno popačena oblika za naše precej razširjeno ime »Brižnik«. Ne vemo, kako je k temu posestvu prišel, znano je le, da ga je že leta 1493 zamenil s cesarjem Friderikom za druga zemljišča. Leta 1819 je kupil vso graščinsko posest Franc Blagatinschegg, torej vsaj po zunanosti imena mož slovenskega rodu. — Vsega zemljišča je bilo okoli 700 ha. Pred par leti je gospodarstvo popolnoma propadlo in bila posest razkosana. Ako ne pride grad v last kakega petičnega posestnika, kateri bi negoval vsaj grad s svojimi krasnimi freskami, bo tudi ta kmalu sledil onemu v občini Svete Ane.

D. Žunkovič.

*

Letošnje božične počitnice na vseh osnovnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah bodo od 24. decembra 1931 do vštetelega 10. januarja 1932.

Voditelj indijskih nacionalistov Ghandi, ki se je udeleževal brezuspešnih posvetovanj v Londonu, usadi pred povratom v Indijo kot spomin na bivanje v Londonu drevesce.

PRAVA METODA

uspešnega negovanja lepote počiva na uporabi takšnih pripomočkov, kateri se izdelujejo iz sestavin, k medicinski učinkujejo, kot so to: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnih stroškov 40 Din), Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov franko 52 Din), od lekarnarja Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Težka nesreča. Dne 9. decembra je zašel strojni mojster Cirilove tiskarne v Mariboru, Ernst Frankl, z levice v stroj za tiskanje. Stroj mu je zmečkal levo in težko ranjenega so prepeljali v Gradec. Nesreča obče priljubljenega in vestnega strojnika je tem hujša, ker je Franklu razmesaril pred leti tiskarski stroj tako desnico, da so mu jo morali odrezati v zapeljstvu.

Ustreljen tihotapec. Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je srečala finančna patrola petorico z raznim blagom obloženih tihotapcev, ki so prekoračili mejo. Na poziv straže so se pognali tihotapci v beg, streljali na financarje, ki so se poslužili orožja in je obležal eden od tihotapcev mrtev.

Lobanjo mu je razbil. V Ločiču pod Sv. Urbanom pri Ptujju je udaril hlapec Ivan Horvat mizarskega pomočnika Pihlerja s kolom po glavi, da mu je razbil lobanjo in je bil udarjeni takoj mrtev.

Trebuh mu je preprečil z nožem. V Št. Vidu pri Ptujju je prerezal Ivan Junger Jožefu Marohu z nožem trebuh.

Žalostna pesem sekir in kolov. V Murretincih pod Ptujem so navalili v prepiru fantje na 28letnega posestniškega sina Tomaža Tomažiča. Napadalci so Tomažiča tako obdelali s sekirami in koli, da je obležal mrtev. Orožniki so predali v ptujske zapore tri osumljence.

Z nožem je bil zaboden v srce 22 letni Štefan Krathaker v Bratonicih v Prekmurju.

Tovorni avtomobil v hudi stiski. — Trgovec Franc Korošec iz Gornje Radgone je vozil na tovornem avtomobilu jabolke. Pri Razkrižju ob Muri je prepepeljal natovorjeni avto brodar preko reke. Ko je pa hotel zapeljati šofer avtomobil z broda na obalo in je bil s prvim delom na bregu, je popustil klin, za katerega

je bil brod z vrvjo pritrjen; brod se je odmaknil od obrežja in avto je bil z zadnjim delom v Muri. Celih 17 ur so se ljudje mučili, predno so izvlekli avto iz reke. Ves ta čas je bil onemogočen promet preko Mure in so to oviro hudo občutili sejmarji, ki bi bili radi obiskali sejem v Štrigovi.

Kazni se je umaknil s samoumorom. Posestnik Jakob Trnovec iz Stanetincev pri Gornji Radgoni se je lotil dejansko svojega očeta in je bil radi tega obsojen od sodišča na zaporno kazen 6. maja. Ker se ni javil sodišču, so se zglasili na njegovem domu orožniki iz Radencev, a so ugotovili, da se je Trnovec v noči na 1. decembra obesil.

Žrtev neprevidnega prestopa meje. Na Madžarskem sta bila za natakarja brata Horvat iz Gorice v Prekmurju. Vrnila sta se domov v zapuščinski zadevi brez potnih listov. Po opravih sta hotela na tihoma nazaj na Madžarsko pri Prosenjakovcih. Obmejna straža ju je pozvala na stoj, a sta se spustila v beg. Iz stražarjeve puške je padel strel in zadel enega smrtno.

Ukradeno monštranco so izkopali. — Naš list je že poročal o vlomilcu Ivanu Magerlu, katerega je prišla mariborska policija v Betnavskem gozdu in ga izročila sodišču na obračun. V zaporu je poklicni vlomilec priznal, da je vlomil v noči od 8. na 9. junija v Studenicah pri Poljčanah v samostan skozi okno. Odnesele je iz tabernaklja glavnega oltarja monštranco in dva ciborija. Iz rakve mučenika Fidelisa v stranskem oltarju je uplenil zlato krono in 3 zlate prstane. Magerl je bil radi več vlomov dne 8. avgusta obsojen na osem let. Sodna komisija je gnala te dni Magerla ne daleč od kolodvora v Slov. Bistrici, kjer so izkopali že precej pokvarjeno monštranco in jo izročili samostanu. Druge ukradene predmete je Magerl že bil odprodal in je oškodovana studeniška cerkev za dobrih 8000 Din, ki so za vselej izgubljeni.

Hišo je upepelil požar malemu posestniku Alojziju Podpečanu v Brdcah, občina Dobrna.

Požar na Pragerskem. V noči je nastal požar v garaži trgovca Rieglerja na Pragerskem, ki je upepeljal z garažo

Nemški letalec Groenhoff, ki je preletel na na sliki vidnem letalu z motorjem s 24 konjskimi silami razdaljo 370 km v dveh urah.

in kolarnico več vozov in avtomobil. Obstoja sum na požig.

Požar uničil zgornji del gospodarskega postopja. V Šmarjeti pri Celju je obšel ogenj gospodarsko poslopje posestnika Zagožena. Požar je uničil zgornji del poslopja s senom ter slamo, spodnji del so oteli gasilci.

Nesreča pri pogrebu žrtev avtobusne nesreče. Na pokopališču v Žalcu sta bila 10. decembra dopoldne pokopana Ana in Ivan Krajnc ter Franciška pristovšek. Pogreba so se udeležile poleg sorodnikov, prijateljev ter znancev še ljudske množice. Pri sprevedu je spodrsnilo žalskemu g. župniku in svetniku Antonu Veterniku, da je padel in si zlomil desno nogo v kolku. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico. G. svetniku želimo skorajšnjega okrevanja.

Sorodnik obkal sorodnika z nožem. Štefana Farteška iz Trdkove v Prekmurju je obdelal sorodnik tako z nožem, da so ga morali prepeljati v bolnico v Mursko Soboto.

Nesreča rudarja. Težje je bil poškodovan v rovu premogovnika v Lešah pri Prevaljah rudar Miha Dolenc.

Radi umora 18 let robije. Poročali že smo o ostudnem umoru v Zagaju pri Sv. Petru pod Sv. gorami. V noči dne 5. avgusta je pogorel pri Ulčnikovih v Zagaju vinski hram v bližini hiše in še tisto noč je izginil tudi prevžitkar Fran Ulčnik. Žena Marija Ulčnik in sin Fran sta širila pri sosedih domnevo, da je požigalec stari, ki je gotovo po zločinu izvršil samomor. Po 14 dneh so našli truplo rajnega v bližnji goščavi v stanju razpada. Sodna komisija je ugotovila, da je dobil Ulčnik za tilnik tri smrtonosne udarce s topim orodjem in mu je bila poškodovana še tudi hrbtenica. Sin in mati sta bila prepeljana v celjske zapore, kjer se je vršila dne 7. decembra obravnava. Oba obdolženca sta zanikala dejanje, a senat je le prisodil Mariji Ulčnik 18 let ječe in trajno izgubo državljanjskih pravic, sina Franca Ulčnika pa je oprostil.

Smrt pod vlakom. 32letni izklicatelj vlakov na ljubljanskem kolodvoru Ivan Mrak se je podal v noči iz Ljubljane po železniški progi v Notranje Gorice, kjer je stanoval. Dohitel ga je ekspresni vlak proti Parizu in je nepredvidneža tako razmesaril, da so ga komaj prepoznali.

Vlak povezil gluho nemo. 70 letna gluho nemo prevžitkarica Marija Adamič je šla preko železniškega tira med postojama Velike Lašče in Ortnek na Kranjskem. Reva ni čula prihajajočega vlaka, kojega stroj je razbil ženicu glavo in jo vlekkel kakih 50 metrov.

Bratranec zabodel bratranca. V Spod. Slivnici pri Grosupljem na Kranjskem je zabodel v noči od 7. na 8. decembra v fantovskem pretepu 19letni bratranec 18letnega bratranca Al. Vovka s kuhinjskim nožem v srce.

Vlak ga je razmesaril. Dne 8. septembra je razmesaril tovorni vlak v Št. Vidu pri Stični priletnega kajzarja Antona Tomažiča. Tomažič je bil gluhi in kratkoviden in radi tega ni zapazil pri prekoračenju tira prihajajočega vlaka.

Smrt vsled opeklin. Dveletni deklici delavca Mihaela Černeta v Ljubljani se

je vnela oblekca in je otrok umrl vsled opeklin.

Franju Gnilšek, vinskemu trgovcu v Mariboru je nepridiprav sunil iz veže Zadrudne gospodarske banke kolo znamke »Bianchi«, št. 66701. Pred nakupom kolesa se svari.

Stražnik rešil 600 otrok. V kinu v Newyorku je izbruhnil 10. decembra med predstavo požar, kar je povročilo silen strah ter zmedo med deco. Službujoči stražnik je ohranil toliko prisotnosti duha, da je pozval otroke, da so si podali eden drugemu roke in na ta način je pripeljal iz gorečega kina 600 nepoškodovanih otrok, ki bi bili sicer zgoreli, se zadušili, ali pa bi bili postali žrtev gnječe.

Pesojilnica v Ptuj obvešča cenjeno občinstvo, da je svojo pisarno iz Narodnega doma preselila v svojo hišo na Slovenskem trgu št. 5 (prej glavni trg) poleg zgornje apoteke naspoti trgovine A. Senčar in sin. 1712

Znižana poštnina. Ker je poštnina na zavitke znatno znižana (čez 300 Din ilak prosta), se priporoča, da si takoj naročite cenik in vzorce od tvrdke Stermecki, Celje, kjer lahko kupite razno blago za božične praznike po zelo znižanih cenah.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon 2358. Lastnik in vodja kirurg dr. Černič Mirko. Najmodernejše opremljen za operativne slučaje. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, žarnica »Hala«, enterocleaner. 1464

Na občutljivi koži se pojavijo lišaji in drugi nedostatki pri uporabi škodljivega mila. Zato se priporoča uporaba samo takih mil, ki so medicinsko brezhibna, kot so to: Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja in sicer: lilijino mlečno, lilijino kreme, boraksovo, glicerino, katranovo, rumenjako in milo za britje. Po pošti 5 kosov 52 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Obrtniki, ali poznate obrtni zakon? Vsak obrtnik mora vedeti, kake pravice in kake dolžnosti ima glede svojega obrta. Sedaj je izšel novi obrtni zakon. Dobite ga v prodajalni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru po Din 20.— in poštnina. Naročujte ga, ker je zaloga majhna!

Jaslice, papir in vse druge reči za Božič dobite najceneje v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Walvorjeva cesta 36.

Kaj naj prinese Božiček našim malim? Slikane povesti Male knjižnice. Vsaka povest ima nad deset slik. Povest stane samo Din 2.—. Dolej je izšlo 8 povesti. Ali knjižico »Sumi Drava«, pohorske in mariborske pripovedke, ki stane Din 5.—. Vse se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Če imaš vsaj malo več denarja, da si lahko kupiš več knjig, tedaj ti priporočamo roman v treh knjigah: Winnetou. Tega boš bral kar naprej, tako je zanimiv! Vse tri knjige obsegajo 12 zvezkov po Din 13.—. Vezana knjiga stane vsaka po Din 65.—, celo platno Din 70.— in z barvano sliko na prednji strani po Din 75.—. Knjižnice in čitalnice ne bodo imele za to zimo lepše knjige kakor je Winnetou. Naj poizkusijo, bodo videle, kako jo bodo ljudje radi brali! Zato naj vsa društva, ki še niso te knjige naročila, brž pišejo po njo, sedaj je že na razpolago. Člani društev zahtevajte v svojih knjižnicah roman Winnetou! Knjiga se naroča pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kmetiskim gospodarjem in gospodinjam toplo priporočamo koledar, ki je izšel res za nje. Za gospodarje je Kmetiski koledar, za gospodinjne pa Gospodinski koledar. Vsak stane s poštnino vred samo 10 Din. Najceneje je za vas, da pošljete znamke v pismu naprej z naročilom Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kaj naj vam dá trgovec za Božič in novo leto? Gospodarju Kmetiski koledar in gospodinjji Gospodinski koledar. Recite trgovcu, kjer stalno

kupujete, da naj piše po nje v Tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

Double za plašče po 68 Din dokler traja zaloga v Tekstilnem bazarju, Maribor.

*

Otok brez denarja.

Približno v sredini med južno Afriko in južno Ameriko se nahaja mali otok Tristan da Cunha. Na otoku živi čisto ločeno od ostalega sveta 150 oseb. Večkrat minejo leta, ne da bi pristala na otoku kaka ladja. Otočani so povsem navezani na to, kar jim nudi v prehrano otok in si morajo sami oskrbeti obleko ter stan. Življenje na otoku je težavno, postaja vedno težavnejše in vendar noče nikdo zapustiti samotnega otoka.

Otok Tristan da Cunha je bil prvič obljuden od nekaterih družin v napoleonskih vojnah. Potomci teh družin životarijo še danes na otoku in sicer brez denarja.

Ker ne poznajo otočani izvoza, jim manjkajo sredstva za nakup raznega blaga, tudi če bi se vzdrževal z otokom ladijski promet. Med samotarji vlada skupnost imanja v popolnem redu ter miru. Tekom celih sto let ni bil zagrešen na otoku niti eden zločin.

Po poročilih onih redkih očitvidcev, ki so si ogledali otok, je družinsko življenje otočanov vzgledno. Kljub težavnim življenjskim razmeram vlada povsod čistota po stanovanjih in tudi ljudje so snažni ter čedno oblečeni.

Otok Tristan da Cunha je žrelo ugaslega ognjenika in je tudi možnost rasti rastlinstva znatno omejena na ognjeniških tleh. Tekom 100 let so popolnoma izčrpane lesne zaloge, za pogozdovanje pa se ni nikdo pobrigal. Da si oskrbijo ljudje drva, morajo visoko na goro, kjer še raste grmovje.

Najhujše zlo je to, da je onemogočena radi prevelikih množin podgan pridelava žita.

Do leta 1883 še niso delale podgane otočanom nobenih skrbi. Leta 1882 se je razbila ob skalih pred otokom ladja, iz koje razvalin so pribežale na suho podgane in njih potomci so pričeli z ugonabljanjem žetve.

Otok je pod angleškim pokroviteljstvom. Iz Anglije je zahajal od časa do časa na otok duhovnik, ki je bil obenem tudi učitelj ter zdravnik. On je prinašal med samotarje novice iz ostalega sveta. Otok ne pozna pošte, ker se ga ne dotika nobena linija za parnike. — Knjige so redkost in zelo iskane. Časopisov ne prejmejo otočani po cela leta ne! Baš v najnovejšem času je sklenila angleška vlada, da bode obiskovala vsaj enkrat na leto otok bojna ladja in tako omogočila vsaj nekoliko prometa. Dne 10. t. m. je zapustil angleško luko parnik, ki bo pristal na otoku.

*

Izborna vino novo in staro prodaja ali zamenja za suha, bukova drva in rezan les Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.